

РЕШЕНИЕ

№ 3057

гр. София, 07.06.2012 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД СОФИЯ-ГРАД, II отделение 30 състав, в публично заседание на 08.03.2012 г. в следния състав:

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ: Любка Стоянова

при участието на секретаря Анжела Савова и при участието на прокурора Христозова, като разгледа дело номер **4815** по описа за **2009** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и следващите от АПК и чл. 124 и следващите от ГПК, във връзка с чл. 1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/.

Делото е образувано по искова молба на М. П. П. от [населено място], с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ срещу Министерство на финансите. Иска се от съда да осъди ответника да заплати на ищеца обезщетение за претърпените от него преки имуществени вреди и пропуснати ползи в общ размер на 2 800 796,955 лв., поради неизпълнение на задълженията по закон на длъжностни лица на Министерство на финансите.

Към исковата молба ищецът прилага и писмени доказателства, както и препис от исковата молба и заверени копия на доказателствата за съда и ответника.

Исковата молба отговаря на изискванията на чл. 127 от ГПК, поради което редовна. Предявеният иск е с правно основание чл. 128, ал. 1, т. 5 от АПК във вр. с чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ – искане за обезщетение за вреди от незаконосъобразно бездействие на административен орган, в конкретния случай - неподписване и непредставяне от страна на Министъра на финансите на предложение за нормативна уредба за изплащане на държавния заем в злато от 1902 г.

Съгласно определение на ВАС, III отделение от 17.01.2012 г. по адм.д. 15746/2011 г. искът е определен като допустим.

Ищецът твърди, че е пострадал от липсата на действие от страна на служители в Министерство на финансите, което е довело до неприемането на нормативна уредба,

според която да му бъде заплатена съответната стойност на притежаваните от него купони за облигации, в които са инвестирани негови наследодатели. В съдебно заседание се представява и допълва становището си с обширни писмени бележки по съществуващото на спора.

Ответната страна – Министерство на финансите, чрез процесуалния си представител в отговора на исковата молба и в съдебно заседание взема становище за неоснователност и недоказаност на исковите, като освен това счита, че са погасени по давност. Представя и подробни писмени бележки по съществуващото на спора. Претендира разности. Заключение на представителя на СГП е за неоснователност и недоказаност на исковата молба, доколкото се касае за правна дейност по приемане на нормативни актове, което не представлява предвиденото от законодателя в чл. 1 от ЗОДОВ.

Въз основа на изложените от ищеца фактически обстоятелства и формулираните петитуми, съдът квалифицира правно предявените субективно и обективно съединени иски по чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ - иски за обезщетения за имуществени вреди от незаконосъобразно бездействие на административен орган, а именно:

1. Обезщетение за преки имуществени вреди в размер на 2 483 028,375 лв.;
2. Обезщетение за пропуснати ползи в размер на 317 768,58 лв. или всичко – 2 800 796,955 лв.

В писмената си защита по делото, процесуалния представител на ищеца претендира заплащане на 1 143 608,62 лв., заедно със законната лихва, считана от датата на непозволеното увреждане – 02.07.2007 г. или евентуално /погрешно посочено като алтернативно – от датата на подаване на исковата молба/.

Съдът като взе предвид доводите на страните и въз основа на всички събрани по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Претенциите на ищеца са за заплащане на обезщетение за претърпени имуществени вреди и пропуснати ползи поради твърдяно от него незаконосъобразно бездействие на административен орган в конкретния случай изразяващо се в неподписване и непредставяне от страна на министъра на финансите на предложение за нормативна уредба за изплащане на облигации и купони към тях по държавния заем в злато от 1902 г. Вземанията на ищеца произлизали от притежаваните от него 111 бр. облигации от този заем, както и от издадените към облигациите купони. Облигациите се емитирали в изпълнение на Договора от 7/20 Юни 1902 г. за българския 5% държавен заем в злато от 1902 г., сключен между Българското Княжеско правителство и Р. Държавна Б. и Парижката-Нидерландска Б., утвърден с Указ № 105 от 3/16 Ю. 1902 г. Изплащането на държавния заем е следвало да се осъществи по погасителен план в продължение на 50 години. На основание т. 20 от ПМС № 290 - а /1950 г., считано от 01.01.1950 г. е било преустановено изплащането на лихви и погашения по всички вътрешни и външни държавни заеми. След тази дата не е било реално изплащано нищо по претенции на притежателите на облигациите, не са предприети действия за създаване на нормативна уредба, регулираща отношенията по погашение на заема.

По делото са изслушани три заключения на вещи лица – оценители и графолог. В резултат на графологичната експертиза може да се приеме, че представените за изследване 111 бр. облигации са отпечатани през 1902 г.

Заключение на вещото лице Р. Н. установява, че стойността на процесните облигации и купони е 92 962,5 златни металически лева, което преизчислено в български лева дава стойност от 42 132,95 лв. Също така определя размера на пропуснатите ползи за

периода от 1950 г. до юни 2009 г. на 1 101 475,68 лв. Освен това по искане на ищеца е посочил, че е възможно стойността на облигациите и купоните да се изчисли съобразно нормативните изисквания на ПМС №405/10.05.1952 и ПМС №149 от 22.07.1961 г. и Закона за деноминацията на лева от 1999 г. като е посочил резултатите в таблица.

Заклучението е оспорено от ответника и по негово искане е допусната повторна експертиза, изготвена от вещото лице А. Ш.. Макар да са дадени подробни таблици, вещото лице определя в 3 варианта /в зависимост от датата на последния възможен тираж на купони и започването на изплащането – 01.04.1927 г.; 01.04.1933 г. и 14.03.1953 г./ стойността на облигациите с купоните. За първи вариант – 0 лв., втори вариант – 16 500 лв. и трети вариант – 91 575 лв. Вещото лице изказва твърдения относно действителността на държаните от ищеца облигации и купоните към тях, което е извън предмета на поставената му задача.

При така установените фактически обстоятелства, съдът обосновава следните правни изводи:

Съгласно чл. 1 ЗОДОВ Държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани (и юридически лица) от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. За да възникне право на искане за обезщетение е необходимо да са налице няколко кумулативни предпоставки: 1. вреда – имуществена (реално претърпяна или пропусната полза) или морална; 2. незаконосъобразен акт, незаконосъобразно действие или бездействие на орган или длъжностно лице на общината (или държавата); 3. изпълнение на административна дейност, т. е. вредата да е настъпила от незаконосъобразния акт, действие или бездействие на органа или длъжностното лице при или по повод изпълнение на административна дейност и 4. пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразния акт, действие или бездействие и настъпилата вреда.

Съдът следва да установи налице ли е такова бездействие, което да е незаконосъобразно, и едва след това – налице ли е причинно следствена връзка между него и настъпилите за ищеца вреди.

В петитума на исковата си молба ищецът ясно конкретизира, че основанийето, на което претендира за обезщетение е наличието на бездействие от страна на служители на Министерство на финансите. От една страна това бездействие е описано в изложението на исковата молба като откази – изрични и мълчаливи да бъдат удовлетворени законните искания на граждани, включително и на ищеца за изплащане на облигации по стар държавен заем – по Договора между Българското княжеско правителство и Р. държавна банка, Парижката, Нидерландската банка, сключен на 20.06.1902 г. /като държател на 111 облигации/. От друга страна, категорично е посочено от ищеца, че бездействието на ответника се изразява в неподписване и непредоставяне от страна на Министъра на финансите на предложение за нормативна уредба за изплащане на този държавен заем от 1902 г.

Описаните по този начин основания не представляват годни такива да обосноват основателност на иска. Първо, защото от посочените откази за уреждане на претенциите ищецът не твърди и не доказва някой от тях да е отменен по съответния ред като индивидуален административен акт, който засяга неговата правна сфера и което представлява абсолютна процесуална предпоставка на основание чл. 204, ал. 1 от АПК. И второ, защото твърдените бездействия - неподписване и непредоставяне от

страна на Министъра на финансите на предложение за нормативна уредба за изплащане на този държавен заем от 1902 г. представляват по същността си правни действия, които се предприемат в процеса по приемане на подзаконови нормативни актове. Защитата на лицата срещу незаконосъобразни действия може да бъде осъществена по реда на АПК /във връзка с чл. 256 и 257 от АПК/ само когато се касае до наличието на фактически действия. Правните действия не подлежат на проверка от съда по този ред, а съответно и при твърдение за настъпили за ищеца вреди, то тяхното обезщетение не може да намери опора в чл. 204, ал. 4 от АПК след установяването на незаконосъобразността на действието или бездействието от страна на съда.

Ето защо, не би могло да се приеме, че ищецът претендира присъждане на имуществени вреди, понесени от неоснователни бездействия на административен орган по смисъла на [чл. 204, ал. 4 АПК](#), каквато хипотеза съгласно [чл. 256 и 257 АПК](#) е налице само при неизвършването на фактически, но не и на правни действия, каквито в случая са налице.

Последното изключва реализирането на отговорността на държавата и общините по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, която по същността си се явява деликтна.

Посоченото обосновава и липсата на причинно следствена връзка между твърдяното незаконосъобразно бездействие и твърдените вреди. Тъй като пряката причинно-следствената връзка между актовете, действията или бездействията на административния орган е елемент от фактическия състав за реализиране на отговорността на държавата, при липсата дори на един от кумулативно определените елементи не може да се ангажира отговорността на държавата за посочените вреди.

Понастоящем не съществува нормативна уредба, която да регламентира основанието, реда и условията за изплащане на облигации и лихвени купони по стари вътрешни и външни заеми. С ПМС № 290-а/07.02.1950 г., считано от 01.01.1950 г. е преустановено изплащането на облигации и лихвени купони по всички вътрешни и външни държавни заеми, с изключение на „заема на свободата“. Със Закона за отменяване на всички закони, издадени преди 09.09.1944 г. /обн. „Известия“, бр.93/51 г./ са обявени за недействителни издадените преди 09.09.1944 г. закони и нормативни актове, в т.ч. и тези, регламентиращи старите държавни заеми. Не съществува закон или друг нормативен акт, регламентиращ спорната материя, по силата на който Министерството на финансите /министъра на финансите/ да са задължени да издадат подзаконов нормативен акт, уреждащ процедура за изплащането на горните заеми, или да предприемат действия по изплащането им.

Следва да се посочи че липсва пряка причинно-следствена връзка, защото независимо дали ответникът е предприел необходимите действия по съставяне на предложения за нормативна уредба, не е в дискрецията на Министерство на финансите еднолично да приема такава нормативна база. Уреждането на отношенията може да стане с нормативен акт, приет от Министерски съвет или Народното събрание. Доколкото Министъра на финансите би имал законодателна инициатива да предложи определени текстове, не съществува абсолютна сигурност, че текстовете ще бъдат приети от съответния орган и ще доведат непременно до обезщетение на ищеца /например възможно е да се поставят допълнителни условия за изплащане на облигациите, на които ищецът да не отговаря/. Доколкото не съществува такава еднозначна увереност в положителния резултат за ищеца от едни евентуални действия на ответника, то не може да се обоснове и пряка причинно-следствена връзка между твърдяното бездействие и вредата.

От събраните по делото писмени и гласни доказателства не се установява по безспорен начин настъпването на твърдените имуществени и неимуществени вреди за ищците в пряка причинно-следствена връзка с незаконосъобразното бездействие.

Що се отнася до последния елемент – наличието на вреди /за пълнота, макар да липсват останалите елементи от фактическия състав/, съдът следва да посочи, че го счита отново за недоказан. Не се доказва исковата претенция, заявена от ищеца в пълния ѝ размер, като съдът кредитира заключението на вещото лице П., в което аргументирано е посочено защо са избрани три варианта на изчисление на стойността на облигации и купони, но нито един като краен резултат не отговаря на твърдение от ищеца вреди. Ищецът не е направил надлежно изменение на иска си, като в исковата молба претендира суми, които се различават от претендираните такива в писмените бележки по съществото на спора.

Касателно наведените от ищеца аргументи за нарушение на норми от европейското законодателство, съдът намира възраженията за неотнормирани към предмета на делото.

По изложените до тук съображения, съдът счита предявените иски с правно основание чл. 1 от ЗОДОВ /обезщетение на имуществени вреди и пропуснати ползи/ за недоказани и неоснователни, поради което следва да ги отхвърли изцяло.

При този изход на делото, на основание чл. 10, ал. 2 от ЗОДОВ разноските са в тежест на ищците. Същите, на основание чл. 10, ал. 2 и чл. 9а, ал. 1 от ЗОДОВ, във връзка с чл. 143, ал. 4 от АПК, следва да заплати сумата от 150 /сто и петдесет/ лева на Министерство на финансите за един юрисконсулт, както и направените разноски за графологична и две счетоводно-оценителни съдебни експертизи в размер на 1390 лв. , т. е общо – 1540 лв.

Мотивиран така, СЪДЪТ

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ като неоснователни предявените иски на М. П. П. от [населено място], с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ срещу Министерство на финансите за претърпените от него преки имуществени вреди и пропуснати ползи в общ размер на 2 800 796,955 лв., поради неизпълнение на задълженията по закон на длъжностни лица на Министерство на финансите.

ОСЪЖДА М. П. П. от [населено място], с ЕГН [ЕГН] да заплати на Министерство на финансите сумата от 1540 /хиляда петстотин и четиридесет/ лева, представляваща направените от ответника разноски в процеса.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред ВАС на РБ в 14-дневен срок от съобщението до страните.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: